Utbildningsutskottets betänkande

1981/82:4

om sjöbefälsutbildning m. m.

Motionerna

1980/81:258 av Olle Aulin m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen framförts om ett internationellt universitet för sjösäkerhetsfrågor.

1980/81:856 av Eric Holmqvist m. fl. (s) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1980/81:851 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande ett internationellt universitet för marin vetenskap och teknik i Malmö.

1980/81:1306 av Christina Rogestam (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att ett eventuellt internationellt sjöfartsuniversitet i Sverige lokaliseras till Göteborg.

1980/81:1323 av Rolf Clarkson (m) och Paul Grabö (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om sjöfartens roll i trafikpolitiken m. m.

1980/81:1461 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till trafikutskottet remitterade motionen 1980/81:1000 - yrkas att riksdagen beslutar uttala att sjöbefälsskolorna i Malmö och Stockholm bibehålls och hos regeringen begära åtgärder i anledning därav.

1980/81:1490 av Hans Petersson i Röstånga m. fl. (fp) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1980/81:1489 – yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om ett IMCO-universitet (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization) i Malmö.

1980/81:1692 av Bertil Hansson (fp) och Kerstin Ekman (fp) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen hemställer att åtgärder vidtas syftande till att det av FN planerade internationella sjöfartsuniversitetet blir förlagt till Sverige, varvid Göteborg i första hand bör komma i fråga som lämplig ort,

2. att riksdagen hos regeringen hemställer att svenska biståndsmedel ställs till förfogande som ett bidrag till kostnaderna och för att säkra universitetets ekonomi.

1980/81:1698 av Oskar Lindkvist (s) och Sivert Andersson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att utreda sjöbefälsutbildningens dimensionering, kvalitet m. m.

1980/81:2167 av Per Olof Håkansson (s) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande utbildning i miljöteknik och säkerhetsfrågor m. m.

(Yrkandena 1–3 och 5–9 har behandlats i CU 1980/81:38.)

Utskottet

Svensk sjöbefälsutbildning

Under åren 1971–1976 behandlades sjöbefälsutbildningens framtida organisation inom en av skolöverstyrelsen (SÖ) tillsatt utredning om sjöpersonalens utbildning (UTSJÖ). Åren 1973–1977 arbetade en annan utredning med utformningen av driftpersonalutbildning inom gymnasieskolan och högskolan (DRIFT 73). På grundval av dessa båda utredningars resultat överlämnade SÖ år 1978 ett förslag till universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) om drift- och sjöpersonalutbildning i högskolan. UHÄ lämnade i sin tur ett förslag i frågan till regeringen. Vid riksmötet 1978/79 beslöt slutligen riksdagen (prop. 1978/79:71, UbU 1978/79:24, rskr 1978/79:206) om en reformerad utbildning av sjöbefäl samt drift- och underhållsteknisk personal.

Genom riksdagsbeslutet år 1979 inordnades utbildningarna till styrman, sjökapten, maskintekniker och sjöingenjör samt radiotelegrafist i högskolan. Två nya allmänna utbildningslinjer, styrmanslinjen och maskinteknikerlinjen, samt två nya påbyggnadslinjer, sjökaptenslinjen och sjöingenjörslinjen, inrättades. Radiotelegrafistutbildningen i form av en radiotelegrafistlinje behöll tills vidare sin dåvarande utformning i avvaktan på en utredning om dess längd och innehåll. Utbildningen på den nya styrmanslinjen och den nya maskinteknikerlinjen startade läsåret 1980/81. Intagning till sjökaptenslinjen och sjöingenjörslinjen sker första gången inför läsåret 1982/83.

I samband med beslutet år 1979 om reformering av sjöbefälsutbildningen beslöt riksdagen också om en minskad dimensionering av utbildningen och om lokalisering av den till endast tre orter mot dittills fem. Den reformerade sjöbefälsutbildningen lokaliserades till Chalmers tekniska högskola i Göteborg, högskolan i Kalmar och högskolan i Sundsvall/Härnösand. Riksdagen beslöt att sjöbefälsskolorna i Malmö och Stockholm skulle avvecklas.

Vid riksmötet 1979/80 avslog riksdagen vid två tillfällen motionsyrkanden om ändring av det då ett år gamla dimensionerings- och lokaliseringsbeslutet

beträffande sjöbefälsutbildningen (UbU 1979/80:27 s. 5–6, TU 1979/80:26 s. 33–34).

Utbildningsplaner för de nya allmänna utbildningslinjerna, styrmanslinjen och maskinteknikerlinjen, har utarbetats av UHÄ och fastställts den 28 mars 1980. Förslag till utbildningsplaner för de nya påbyggnadslinjerna, sjökaptenslinjen och sjöingenjörslinjen, har utarbetats och sänts på remiss. De skall tillämpas fr. o. m. läsåret 1982/83. I samband med reformeringen av sjöbefälsutbildningen har UHÄ tillsatt en särskild rådgivande grupp för denna utbildning, där berörda parter är representerade. Denna grupp har bl. a. deltagit vid utarbetandet av de nya utbildningsplanerna.

I motionerna 1980/81:1323 och 1980/81:1698 hävdas att ett bättre underlag behövs för bedömning av sjöfartens roll i trafikpolitiken. Därför hemställs bl. a. att riksdagen skall ge regeringen till känna att behovet av sjöbefäl för svensk sjöfart, liksom konsekvenserna av sjöbefälsutbildningens dimensionering och lokalisering, bör utredas. I motion 1980/81:1698 yrkas också, med samma motivering, att även utbildningens kvalitet bör utredas. Enligt motion 1980/81:1461 (med motivering i motion 1980/81:1000 remitterad till trafikutskottet) hemställs att riksdagen skall uttala att sjöbefälsskolorna i Malmö och Stockholm skall bibehållas och att riksdagen hos regeringen skall begära åtgärder med anledning av ett sådant uttalande.

Trafikutskottet, som beretts tillfälle yttra sig över motionerna, anför i sitt yttrande (TU 1981/82: 1 y) att inga nya skäl framkommit för en ändring av riksdagens tidigare beslut om sjöbefälsutbildning. Trafikutskottet förutsätter, som det även tidigare gjort, att UHÄ uppmärksamt följer utvecklingen och om så erfordras vidtar sådana åtgärder att tillfredsställande utbildningskapacitet och utbildningsstandard kan upprätthållas. Motionsyrkandena avstyrks av trafikutskottet (yttrandet fogas som *bilaga 1* till detta betänkande).

Utbildningsutskottet ansluter sig till vad trafikutskottet uttalat i sitt yttrande och vill samtidigt framhålla att UHÄ varje år i sitt budgetarbete överväger bl. a. sjöbefälsutbildningens dimensionering i samråd med berörda parter. Som utskottet nyss redovisat har ett sådant samråd ägt rum även vid utarbetandet av de nya utbildningsplanerna för sjöbefälsutbildningen. I sammanhanget bör också nämnas att – enligt vad utskottet inhämtat – antalet nybörjarplatser i sjöbefälsutbildningen innevarande läsår inte kunnat fyllas. I Härnösand är antalet nybörjare mycket lågt på styrmanslinjen och maskinteknikerlinjen. Även i Kalmar är antalet nybörjare lågt på den senare linjen.

Med hänvisning till det anförda föreslår utbildningsutskottet att riksdagen avslår motionerna 1980/81:1461, 1980/81:1323 i denna del och 1980/81:1698 i denna del.

Kommittén (Jo 1978:05) om miljörisker vid sjötransporter har bl. a. behandlat frågan om utbildning i miljöteknik m. m. för sjöpersonal. I

proposition 1980/81:119 (bil. 1 s. 8) om miljösäkrare sjötransporter uttalar chefen för jordbruksdepartementet att kommittéförslaget i huvudsak redan genomförts genom de nya utbildningsplaner som utarbetas inom UHÄ.

I motion 1980/81:2167, väckt med anledning av proposition 1980/81:119, hemställs (yrkande 4) att riksdagen skall ge regeringen till känna att utbildningen i miljöteknik- och sjösäkerhetsfrågor skall förbättras inom sjöbefälsutbildningen och fortbildningen av sjöpersonal. Motionären delar inte statsrådets uppfattning i proposition 1980/81:119 att kommittéförslagen i denna fråga i huvudsak är genomförda.

Som utskottet nyss redovisat har nya utbildningsplaner fastställts för styrmanslinjen och maskinteknikerlinjen. Vidare är nya utbildningsplaner för sjökaptenslinjen och sjöingenjörslinjen klara inom kort. Utbildningsplanerna har utarbetats i samråd med berörda parter. I både de fastställda utbildningsplanerna och de förslag till utbildningsplaner som finns betonas sjösäkerhetsfrågorna och miljöfrågorna. Utbildningen skall enligt planerna uppfylla de minimikrav och beakta de resolutioner som specificeras i IMCO:s (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization) konvention år 1978 avseende befattningar som motsvarar resp. linje. Utbildningen skall också motsvara de ytterligare krav som tillsynsmyndigheterna inom sjöfartsområdet ställer upp. Utbildningen skall ge förmåga att utnyttja tillgänglig teknik så att kraven på fartygs inre och yttre miljö tillgodoses. Utbildningen skall vidare ge medvetenhet om samhällets mål avseende sjösäkerhet, om resurshushållning, miljö och ekonomi samt om hur tekniken påverkar samhället i stort och människors levnadsförhållanden ur såväl social som ekologisk synvinkel. I utbildningsplanerna sägs beträffande utbildningens innehåll och uppläggning att resp. linjenämnd, som utformar kursplaner, skall inhämta yttrande från sjöfartsverket i frågor som är av betydelse för sjösäkerheten och som rör behörigheten för sjöpersonal m. m. Fortbildning av sjöbefäl sker vid de högskolor där sjöbefälsutbildning finns. Kursutbudet och kursinnehållet anpassas successivt till sjöfartens utveckling och till de normer som ställs upp för sjösäkerheten.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att riksdagen inte bör göra det begärda uttalandet varför yrkande 4 i motion 1980/81:2167 bör avslås av riksdagen.

Lokalisering, finansiering m. m. av ett internationellt sjöfartsuniversitet

I skrivelse till regeringen i september 1980 föreslog rektor för dåvarande sjöbefälsskolan i Malmö att ett internationellt sjöfartsuniversitet för utbildning av sjöpersonal från utvecklingsländerna skall lokaliseras till Malmö. I november samma år anordnades ett seminarium i Malmö i samarbete mellan SIDA och IMCO (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization) om sjösäkerhetsfrågor och havsmiljöfrågor. Seminarie-

deltagarna, som till övervägande delen kom från utvecklingsländerna, antog ett uttalande till stöd för förslaget om ett sjöfartsuniversitet i Malmö. Vid årsskiftet 1980/81 upprättade IMCO:s generalsekreterare ett utkast till översiktlig beskrivning av ett sådant sjöfartsuniversitet. Enligt generalsekreterarens utkast skall kvalificerad sjöfartspersonal från utvecklingsländerna utbildas vid universitetet, bl. a. lärare till utvecklingsländernas egna sjöbefälsskolor, sjöfartsinspektörer samt sjöfartsadministratörer. Universitetet förutsätts behövas under sex till åtta år, varefter utvecklingsländerna skulle vara självförsörjande och kunna lita till egna resurser inom området. I utkastet förutsätts att universitetet får disponera lokaler och utrustning av Malmö kommun. Vidare förutsätts att Sverige skall bidra till finansieringen liksom FN:s utvecklingsorgan, United Nations Development Programme (UNDP).

I ett antal motioner väckta under allmänna motionstiden 1981 behandlas lokalisering och finansiering av det tänkta internationella sjöfartsuniversitetet. Enligt motionerna 1980/81:258, 1980/81:856 (med motivering i motion 1980/81:851 s. 14), 1980/81:1323, 1980/81:1490 (med motivering i motion 1980/81:1489 s. 9) samt 1980/81:1698 yrkas att det eventuella sjöfartsuniversitetet skall lokaliseras till Malmö. I motionerna 1980/81:1306 och 1980/81:1692 yrkande 1 yrkas att det skall lokaliseras till Göteborg. I motionerna 1980/81:258 och 1980/81:1692 yrkande 2 anförs att Sverige bör delta i finansieringen av universitetet med hjälp av biståndsmedel.

Utrikesutskottet och trafikutskottet har beretts tillfälle yttra sig över motionsyrkandena.

Utrikesutskottet framhåller i sitt yttrande (UU 1981/82: 1 y) att huvudprincipen i internationellt biståndssamarbete är att förlägga utbildningsinsatser m. m. till utvecklingsländerna. Utrikesutskottet anser att utslagsgivande för lokaliseringen av ett internationellt sjöfartsuniversitet bör vara vad utvecklingsländerna själva kommer fram till samt vad IMCO och UNDP prioriterar. Detta gäller också frågan om finansiering med svenska biståndsmedel och frågan om utvecklingsländernas möjlighet att själva bidra till finansieringen. Enbart det förhållandet att lokaler finns tillgängliga bör enligt utrikesutskottet inte få styra den svenska inställningen. Inte heller bör svenska regionalpolitiska överväganden tillmätas någon avgörande betydelse. Utrikesutskottet avstyrker motionsyrkandena (yttrandet fogas som *bilaga 2* till detta betänkande).

Trafikutskottet (TU 1981/82:1 y) anser att lokalisering till Sverige av ett internationellt sjöfartsuniversitet är angelägen och utgår från att finansieringsfrågan kan ges en tillfredsställande lösning. Enligt trafikutskottet lämpar sig både Malmö och Göteborg väl för lokalisering. Trafikutskottet anser att motionsyrkandena bör avslås i avvaktan på det fortsatta beredningsarbetet inom regeringskansliet, vilket innefattar både lokaliseringsfrågan och finansieringsfrågan (yttrandet fogas som *bilaga 1* till detta betänkande).

Utbildningsutskottet anser liksom utrikesutskottet att många frågor måste få sitt svar innan ställning kan tas till om ett internationellt sjöfartsuniversitet skall lokaliseras till Sverige och till någon särskild ort i Sverige. Det gäller t. ex. frågan om utvecklingsländerna önskar ett sjöfartsuniversitet av den skisserade utformningen. Det gäller också vart de önskar se det lokaliserat, om de är beredda att finansiera det bl. a. via UNDP och om de själva kan bidra till finansieringen. Eftersom frågan f. n. bereds både på det internationella planet och inom det svenska regeringskansliet anser utbildningsutskottet att riksdagen inte nu bör ta ställning i lokaliserings- och finansieringsfrågan. Motionsyrkandena bör därför avslås av riksdagen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande uttalande om utredning om sjöbefälsutbildningens dimensionering, lokalisering och kvalitet avslår motionerna 1980/81:1323 i denna del och 1980/81:1698 i denna del,
2. att riksdagen beträffande uttalande om bibehållande av sjöbefälsskolorna i Stockholm och Malmö avslår motion 1980/81:1461,
3. att riksdagen beträffande uttalande om vissa inslag i sjöbefälsutbildning m. m. avslår motion 1980/81:2167 yrkande 4,
4. att riksdagen beträffande lokalisering av ett internationellt sjöfartsuniversitet avslår motionerna 1980/81:258 i denna del, 1980/81:856, 1980:81:1306, 1980/81:1323 i denna del, 1980/81:1490, 1980/81:1692 yrkande 1 och 1980/81:1698 i denna del,
5. att riksdagen beträffande finansiering av ett internationellt sjöfartsuniversitet avslår motionerna 1980/81:258 i denna del och 1980/81:1692 yrkande 2.

Stockholm den 26 november 1981

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Christina Rogestam (c), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Ylva Annerstedt (fp), Iris Mårtensson (s), Göran Persson (s) och Marie Nordström (fp).

Trafikutskottets yttrande

1981/82:1 y

över motioner om sjöbefälsutbildningen och förläggningen av ett internationellt sjöfartsuniversitet till Sverige

Till utbildningsutskottet

Genom beslut den 1 september 1981 har utbildningsutskottet berett trafikutskottet tillfälle att yttra sig över motionerna 1980/81:258, 856, 1306, 1323, 1461, 1490, 1692 och 1698.

Trafikutskottet får med anledning härav anföra följande.

I motionerna tas två frågor upp, nämligen sjöbefälsutbildningen och förläggningen av ett internationellt universitet för sjösäkerhetsfrågor till Sverige.

I motionerna 1980/81:1323 (m, c) och 1980/81:1698 (s) yrkas att den svenska handelssjöfartens och närliggande verksamheters behov av behörigt sjöbefäl utreds liksom konsekvenserna av *sjöbefälsutbildningens* dimensionering och lokalisering ur bl. a. rekryterings-, konkurrens- och kostnadssynpunkt. Dessutom yrkas i den sistnämnda motionen att möjligheterna att kraftigt förbättra kvaliteten i den nuvarande utbildningen liksom möjligheterna till en planerad fort- och vidareutbildning för redan yrkesverksamma utreds. I motion 1980/81:1461 (partimotion, vpk) yrkas att riksdagen beslutar uttala att sjöbefälsskolorna i Malmö och Stockholm bibehålls.

Utskottet vill med anledning av motionerna erinra om att riksdagen i mars 1979 beslutade om en reformerad utbildning av sjöbefäl (prop. 1978/79:71, UbU 1978/79:24, rskr 1978/79:206). Beslutet innebär bl. a. en minskad dimensionering av utbildningen och en koncentration av denna till tre orter, nämligen Kalmar, Sundsvall/Härnösand och Göteborg. Utbildningen i Stockholm och Malmö skall avvecklas successivt. Trafikutskottet har för sin del inte funnit att några nya skäl framkommit som innebär att riksdagens tidigare beslut bör frångås. Utskottet förutsätter dock liksom tidigare (TU 1979/80:26) att UHÄ uppmärksamt följer utvecklingen och om så erfordras vidtar sådana åtgärder att tillfredsställande utbildningskapacitet och utbildningsstandard kan upprätthållas.

Av det anförda följer att utskottet avstyrker motion 1980/81:1461 (partimotion, vpk) samt motionerna 1980/81:1323 (m, c) och 1980/81:1698 (s) i denna del.

IMCO som är FN:s fackorgan för tekniska sjöfartsfrågor har ställt sig positiv till att ett *internationellt sjöfartsuniversitet* i IMCO:s regi förläggs till Sverige. Universitetet skall utbilda kvalificerad sjöpersonal från utvecklingsländerna till lärare vid sjöbefälsskolor, sjöfartsinspektörer och högre

förvaltningstjänstemän. Tillgång till dessa personalkategorier är av stor betydelse för utvecklingsländerna i arbetet på en förbättrad sjösäkerhet.

I motionerna 1980/81:258 (m), 1980/81:856 (s), 1980/81:1323 (m, c) och 1980/81:1698 (s) framhålls att erbjudandet att förlägga universitetet till Sverige bör antas och att därvid Malmö bör komma i fråga som förläggningsort. I motion 1980/81:1490 (fp) framhålls att regeringen vid sina överväganden noga bör beakta att både lämpliga lokaler och kvalificerad kunskap inom det aktuella området sedan gammalt finns i Malmö. I motion 1980/81:1306 (c) förespråkas Göteborg som lokaliseringsalternativ om universitetet skall förläggas till Sverige. I motion 1980/81:1692 (fp) begärs att åtgärder vidtas som syftar till att universitetet blir förlagt till Sverige varvid Göteborg i första hand bör väljas som förläggningsort.

Enligt vad utskottet erfarit bereds f. n. i regeringskansliet förslaget att förlägga sjöfartsuniversitetet till Sverige. Såväl finansierings- som lokaliseringsfrågorna övervägs därvid. Kostnaderna för Sverige beror bl. a. på hur stora bidrag som kan utverkas av UNDP (United Nations Development Programme). Utskottet finner för sin del en lokalisering av IMCO-universitetet till Sverige angelägen och utgår därvid från att finansieringsfrågan kan ges en tillfredsställande lösning. Sverige skulle därigenom kunna bidra till att tillgodose u-ländernas stora utbildningsbehov av kvalificerad sjöpersonal, vilket skulle medverka till att förbättra säkerheten till sjöss. Även för svensk sjöfartsnäring skulle en lokalisering av universitetet till Sverige vara betydelsefull, bl. a. på så sätt att kontakterna med ledande tjänstemän inom sjöfartens område från u-länderna skulle underlättas.

I motionerna förespråkas såväl Malmö som Göteborg som lokaliseringsort för universitetet. Utskottet, som inte funnit anledning att närmare gå in på denna fråga, vill dock framhålla att båda dessa orter lämpar sig väl för en lokalisering.

Som framgår av det anförda anser utskottet att starka skäl talar för en lokalisering av IMCO-universitetet till Sverige. I avvaktan på det fortsatta beredningsarbetet i regeringskansliet, innefattande såväl finansierings- som lokaliseringsfrågorna, synes dock motionerna i här berörda delar inte nu böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Stockholm den 27 oktober 1981

På trafikutskottets vägnar
BERTIL ZACHRISSON

Närvarande: Bertil Zachrisson (s), Bertil Jonasson (c), Essen Lindahl (s), Nils Hjorth (s), Wiggo Komstedt (m), Rune Torwald (c), Birger Rosqvist (s), Sixten Pettersson (m), Olle Östrand (s), Eric Rejdnell (fp), Rune Johansson (s), Ivar Franzén (c), Eric Börjesson (fp), Sten-Ove Sundström (s) och Karl Björzén (m).

Utrikesutskottets yttrande

1981/82:1 y

om ett internationellt sjöfartsuniversitet

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 1 september beslutat bereda utrikesutskottet tillfälle att avge yttrande över motionerna 1980/81:258, 856, 1306, 1323, 1461, 1490, 1692 och 1698 angående inrättande av ett internationellt sjöfartsuniversitet i Sverige. Trafikutskottet har erhållit samma remiss.

Utskottet

Utskottet vill begränsa sitt yttrande över ifrågavarande motioner till att avse dels biståndspolitiska synpunkter på förläggningen till Sverige av ett internationellt sjöfartsuniversitet som huvudsakligen skulle betjäna u-länderna, dels frågan om möjligheten att utnyttja svenska biståndsmedel för detta ändamål.

Enligt vad utskottet inhämtat har tanken på att i Sverige upprätta ett internationellt sjöfartsuniversitet med inriktning på u-länderna sin upprinnelse i att SIDA i samarbete med FN:s sjöfartsorganisation IMCO genomfört några kortare sjöfartsseminarier i bl. a. Malmö för deltagare från u-länderna. Vid det senaste av dessa seminarier i november 1980 uttalade sig kursdeltagarna i en resolution till förmån för upprättandet av ett internationellt sjöfartsuniversitet i Malmö. Förslaget har sedan drivits vidare inom IMCO och organisationens generalsekreterare har diskuterat det med företrädare för svenska regeringen, som nu bereder ärendet. Några utförliga planer för det tilltänkta sjöfartsuniversitetets utformning och inriktning föreligger ännu inte, liksom ej heller någon kostnadskalkyl.

I det internationella biståndssamarbetet med u-länderna har sedan många år en huvudprincip varit att utbildningsprojekt och andra insatser som u-länderna avses dra nytta av bör förläggas till u-länderna själva. Endast på så sätt, har det ansetts, kan projektverksamheten pågå i sin naturliga miljö och de rätta lokala spridningseffekterna uppnås. Det var bl. a. av det skälet som Sverige i sin egen biståndsverksamhet tidigt upphörde med att förlägga utbildning av u-landsstudenter här. Ett ytterligare skäl till denna ståndpunkt var att u-landsstudenter i Sverige först behöver tillbringa åtskillig tid med att lära sig svenska språket och svenska förhållanden, till begränsad nytta för deras framtida verksamhet.

Om därför en utbildningsinstitution för u-länderna skall förläggas till ett i-land – och därtill ett i-land med ett litet språk som svenskan – bör enligt utskottets mening särskilda skäl tala för det. Det kan exempelvis vara fråga

om en utbildning som på grund av brist på lärare eller på teknisk infrastruktur inte lämpligen kan ligga i något u-land.

Vad gäller det nu föreslagna sjöfartsuniversitetet bör det enligt utskottets åsikt vara utslagsgivande vad u-länderna själva anser, dels om behovet av ett internationellt universitet för sjöfartsfrågor över huvud taget, dels det rimliga i att förlägga det till Sverige. För att en avvägning mellan olika angelägna u-landsinsatser skall kunna äga rum bör vidare u-ländernas intresse för det nu aktuella sjöfartsuniversitetet inte bara komma till uttryck i sjöfartsorganisationen IMCO utan även klart manifesteras förslagsvis i FN:s utvecklingsorgan UNDP.

Två av motionerna föreslår vidare att svenska biståndsmedel skall kunna komma till användning vid finansieringen av ett sjöfartsuniversitet i Sverige. Utskottet vill erinra om att det är en etablerad princip såväl i det svenska bilaterala biståndet som i FN-biståndet att mottagarländerna själva bör ha ett avgörande inflytande över biståndsmedlens användning. U-ländernas eventuella intresse för ett sjöfartsuniversitet bör därför även ta sig uttryck i en villighet att delta i finansieringen av det, exempelvis genom att de föreslår att en del av UNDP:s resurser tas i anspråk för ändamålet. Det bör inte heller vara uteslutet att berörda u-länder utnyttjar sitt på bilateral väg erhållna bistånd för att medverka i finansieringen.

Först när dessa förutsättningar är uppfyllda kan enligt utskottets uppfattning ett svenskt direkt deltagande i finansieringen kunna övervägas. Enbart det förhållandet att lokaler finns tillgängliga i Malmö bör inte få styra den svenska inställningen. Självfallet bör inte heller svenska regionalpolitiska överväganden tillmätas någon avgörande betydelse i en fråga av denna art.

Med hänvisning till vad som ovan anförts avstyrker utskottet för sin del motionsyrkandena i de här berörda avseendena.

Stockholm den 27 oktober 1981

På utrikesutskottets vägnar
ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), Torsten Bengtson (c), Sture Palm (s), Olle Göransson (s), Ingrid Sundberg (m), Gunnel Jonäng (c), Carl Lidbom (s), Linnea Hörlén (fp), Axel Andersson (s), Sten Sture Paterson (m), Rune Ångström (fp), Anita Modin (s), Stig Gustafsson (s), och Inga-Britt Johansson (s).